

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19) како и врз основа на член 22 и член 25 од Законот за средно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 и 64/18) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет **Албански јазик и литература за III (трета) година на средното гимназиско образование за учебната 2020/2021 година.**

MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS

PROGRAM I SHKURTUAR
MËSIMOR

GJUHË SHQIPE DHE LETËRSI
Viti III

Shkup 2020/2021

Arsimi gjimnazor

1. Hyrje

Programi i shkurtuar mësimor nga lënda mësimore Gjuhë shqipe dhe letërsi bazohet në rezultatet e pritura të parapara me programin mësimor për lëndën mësimore **Gjuhë shqipe dhe letërsi për vitin e tretë të arsimit gjimnazor** që rregullisht realizohet në akordim me Planin mësimor. Me programin e shkurtuar përcaktohen tema dhe njësi mësimore të caktuara që duhet të realizohen për **159** ditë mësimore me ç'rast merret parasysh fondi javor i parashikuar i orëve i përcaktuar në programin e rregullt, gjegjësisht për këtë lëndë mësimore në akordim me **4** orët në javë të parashikuara në programin e shkurtuar mësimor duhet të parashikohen **128** orë të ndara barazisht në fushën programore Gjuhë dhe fushën programore Letërsi.

Msimdhënësi gjatë planifikimit dhe realizimit të njësive mësimore nga programi i shkurtuar udhëhiqet prej rezultateve të arritura, nocioneve të përcaktuara, metodat dhe aktivitetet të verifikuara në programin e rregullt mësimor.

2. Pasqyrimi i temave dhe njësive mësimore

Nr.re-ndor	Fusha programore Gjuhë Njësitë mësimore	Numri i orëve të propozuara për realizim
1.	Sintaksa e periudhës- Marrëdhëniet e fjalive në periudhë	4
2.	Llojet e periudhave me bashkërenditje- këpujore, kundërshtore- veçuese, përmbyllëse	4
3.	Fjalitë e nënrenditura- Karakteristikat e periudhës me nënrenditje	4
4.	Klasifikimi i fjalive të nënrenditura	10
5.	Periudha asindetike - Fjalitë e ndërmjetme - Ligjërata e drejtë dhe e zhdrejtë	3
6	Shenjat e pikësimit	2
7	KOMUNIKIM-Komunikimi dhe shkrimet funksionale	4
8	Katër hartime me shkrim	12
9	Përsëritje	12
	Numri i tërësishëm i orëve të realizuara nga fusha programore Gjuhë	55

Nr.ren-dor	Fusha programore Letërsi Njësitë mësimore	Numri i orëve të propozuara për realizim
1	Letërsia shqipe e sh. XX	2
2	Gjergj Fishta- " <i>Lahuta e malcis</i> “, "Gjuha shqype"	4
3	Faik Konica- "Doktor Gjilpëra" ...	3
4	Fan S. Noli – "Albumi" ...	3
5	Mit'hat Frashëri	2
6	Lasgush Poradeci	2
7	Ali Asllani- "Hanko halla" ... "Maskarenjtë"	3
8	Ernest Koliqi- " <i>Tregtar flamujsh</i> ",	3
9	Mitrush Kuteli	2
10	Migjeni- "Vargjet e lira"	4
11	Esad Mekuli	2
12	Sterjo Spasse- "Pse?!"	3
13	Letërsisë botërore	2
14	Honore de Balzak- "Xha Gorio"	3
14	Gustav Flober – "Madam Bovary"	2
14	Dostojevski- "Krimi dhe ndëshkimi"	3
15	Sharl Bodleri- "Lulet e së keqës"	2
16	Leon Tolstoi- "Ana Karenina"	3
17	Lektyrë – Të përpunohen shtatë lektyra në përzgjedhjen e mësimdhënist së bashku me nxënësit	7
18	Përsëritje	18
	Numri i tërësishëm i orëve të realizuara nga fusha programore Letërsi	73

3. Rekomandime didaktike

Propozim programi i shkurtuar për lëndën mësimore Gjuhë shqipe dhe letërsi për arsimin gjimnazor për vitin e tretë është i akorduar me nevojat për realizimin e mësimin me numër më të vogël të ditëve mësimore në akordim me kushtet dhe i ndarë në dy fusha programore: gjuhë dhe letërsi.

Nëpërmjet **fushës programore Gjuhë** aftësitë dhe shkathhtësitë komunikimit, duhet të ushtrohen dhe praktikohen në formën e folur dhe të shkruar, përmes formulimeve të sakta gjuhësore dhe respektimit të rregullave gramatikore të gjuhës standarde (letrare) moderne. Përdorni tekste përmes të cilave shprehen funksionet e gjuhës dhe ushtrime duke krahasuar shembuj nga gjuhë të ndryshme me gjuhën shqipe. Përdorni tekste me shembuj të funksioneve të ndryshme të gjuhës me prezantime audio-vizuale të funksioneve të shenjave në pikëpamje të ndryshme artistike. Për realizimin e njësive mësimore nga sintaksa, dhe shenjat e pikësimit përveç ushtrimeve gramatikore krijoni edhe ushtrime me shembuj prej teksteve të ndryshme nëpërmjet të cilëve nxënësit mundet t'i zgjerojnë dituritë e arritura dhe paralel me këtë ushtroni edhe përdorimin e drjetë të shenjave të pikësimit në këto ushtrime.

Përmbajtjet nga fusha programore Letërsi vendoseni sipas rezultateve të prashikuara duke i ndërlidhur standardet për notimin e të arriturave të nxënësve me qëllim që të përfitonin përmbajtje nëpërmjet të cilave nxënësit do t'i aftësoni të lexojnë, kuptojnë dhe interpretojnë duke fituar dituri të cilat do t'i praktikojnë në tekstet artistike dhe jo artistike. Në të vërtetë, fusha programore letërsi, përmes rezultateve të nxjerra nga të mësuarit, kërkon nga nxënësi t'i gjejnë, t'i njohin dhe t'i klasifikojnë llojet e teksteve, t'i interpretojnë dhe vlerësojnë si këngë lirike, epike ose dramatike dhe t'i kërkojnë elementet e tyre njohëse. Poashtu, në këto tekstet ata duhet t'i njohin informacionet të cilat do të u ndihmojnë jo vetëm në përkufizimin e faktetve të veçanta për ngjarjet, kohën dhe vendin, por edhe për informacionet dhe cilësitë e personazheve, mjeteve stilistike, elementet nga vepra që do t'i udhëzojnë në epokë ose drejtimin stilistik së cilës i përket vepra. E gjithë kjo do jep mundësi për kuptim më të gjërë dhe të përgjithshëm të tekstit të një kulture dhe kohë të caktuar të zhvillimit të mendimit dhe artit.. Pjesa e programit të rregullt që ka të bëjë për komunikimin praktik-profesional mund të realizohet përmes instruksione konkrete. Prej arsimtarëve pritet për secilën njësi mësimore në fazën e planifikimit dhe shkrimit të përgatitjes për orën e mësimin, t'i definon rezultatet e të nxënit për orën mësimore që çojnë në realizimin e qëllimeve të përcaktuara nga programi dhe të jenë sa më konkret,. Gjatë planifikimit duhet pasur kujdes pasi rezultatet e të nxënit ndryshojnë. Disa prej tyre mund të arrihen më shpejt dhe më lehtë, por shumica prej tyre kërkojnë më shumë kohë dhe aktivitete të ndryshme.

Propozim metodat dhe teknikat për realizimin e orëve - Përdorni teknika/mënyra të cilat nuk iu marrin kohë për realizim, por janë efektive dhe me këtë do të keni orë në të cilën do të ketë lëvizje dhe kohë për sintezë.

Strategjitë e të mësuarit:

- Strategjia e të menduarit kritik (përforsimi i të menduarit kritik gjatë të mësuarit e një lënde ose problemi përkatës, sjelljen e përfundimeve pas analizës së provave-citateve, krahasim);
- strategji (shpjeguese) përshkruese (aftësimi i nxënësve për të përcjellë informacionin në mënyrë të shkurtër dhe të qartë, duke krahasuar me atë që ata tanimë e dinë me atë që dëgjojnë, duke kuptuar atë që e mësojnë dhe zbatimin e saj).

Numri i orëve të propozuara në këtë program të shkurtuar sipas përmbajtjeve nuk është i fiksuar. Prandaj, sipas nevojës, momentit dhe kushteve mund të bëni ndryshimin e numrit të orëve por jo edhe ta kaloni totalin e **128** orëve të këtij programi.

Normativi për kuadrin mësimor

Programin mësimor të shkurtuar e realizon arsimtari në akordim me normativin për kuadër mësimor i dhënë në programin e rregullt mësimor,

Programin e shkurtuar mësimor **Gjuhë shqipe dhe letërsi për vitin e tretë të arsimit gjimnazor** e miraton:

Скратената наставна програма по наставниот предмет **Албански јазик и литература за III (трета) година на средното гимназиско образование** ја донесе

Министер за образование и наука

Мила Царовска

Арх.бр. 12-8424/98

16.9.2020